

műveletek harcászati hadműveletek, a távolság, amelyen a hozzájuk tartozó szállítások folynak több ezer km-t, azaz hadászati távolságokat is elérnek. Ez a tulajdonság, amelyhez még a tengeri szállításoknál is ismert rugalmasság is hozzájárul, adja meg a légiszállítású hadműveletek eredeti jellegét.

A légiszállítás sebessége, ami kb. 300 km/óra volt, bizonyára túl fogja haladni az 500—600 km/óra sebességet és a *jövő villámháború a légiszállítású alakulatok jegyében fog lefolyni, mint ahogy az 1940-es villámháború a motoros alakulatok bélyegét viselte magán.*

A cikkíró ezután a szövetségesek repülőinek, illetve gépeinek teljesítményeit ismerteti. Több példát hoz fel. Érdekes az az amerikai adat, mely szerint az Atlanti-óceán felett minden 13 percben egy repülőgép repült át, a Csendes-óceán felett pedig minden két órában. Ezek rendszeres járatok a világviszonylatban folytatott hadműveletekhez az összeköttetést szolgálták.

A legutóbbi háború tapasztalataiból következtethető, hogy az ipari nagyhatalmak részére a légiszállítás a jövő háborújában a világviszonylatban folytatott szállítások eszköze lesz.

*

A cikkíró összefoglalva a korszerű háború szállítószolgálatát, fejlesztési irányt mutat a francia hadsereg számára. Szerinte a francia egység védelme *hatalmas gépkocsiállomány beállításá, a légiszállítás kifejlesztését és a kereskedelmi tengerészet oly irányú újjáépítését követeli meg, ami a katonai szükségleteknek is megfelel.*

Kulay Sándor

Harcikocsik alkalmazása és együttműködése lövész egységekkel.

(Megjelent az Orosz Katonai Szemle 13. számában, írta: Andreew A. ezredes és Vektorov N. őrnagy.)

Az elmúlt világháború tapasztalatai szerint döntés kieroszakolásához feltétlenül szüksége van a hadvezetésnek páncélos egységekre. Ezen alakulatok magvát a harckocsik képezik, melyek az 1914—18-as világháború óta óriási fejlődésen mentek keresztül. Az ellenséges elhárító fegyverek erősödése mindig nagyobb és nagyobb követelmények elé állította mind a harckocsi kezelőit, mind a tervező mérnököket.

Az egyre bonyolultabb gépek értelem, szaktudás, kiképzés szempontjából teljes értékű harcost kívánnak. Nem elég tehát a gépeket a végtelenségig tökéletesíteni, hanem az embert azok kifogástalan kezelőivé kell kiképezni. Ez a kiképzés azonban nem lehet egyoldalú öncél, hanem a legtökéletesebb összműködésen alapuló fegyvernemek közötti gyakorlat.

A harckocsizó alakulatok kiváló-kiképzése egymagában még nem biztosítja a sikert. Meg kell ismertetni az együttműködő fegyvernemet a harckocsi sajátosságai tulajdonságaival s a páncélosok harceljárás-

sával. Ez az ismertetés egyrészt *elméleti*, másrészt *gyakorlati* anyagot ölel fel.

I. Elméleti rész.

A harckocsizó alakulatokat kétféle módon alkalmazhatjuk:

1. gyalogsághoz beosztva,
2. önálló feladatra.

Összműködés szempontjából az első alkalmazásra kell a súlyt helyezni s ezt kell minden fegyvernemmel, de elsősorban a gyalogsággal megismertetni.

A gyalogsággal együttműködő harckocsi alakulatok — csapat-páncélosok — szervezete általában a következő:

A harckocsi egységek

alkalmazási elve együttműködésnél: lövész kötelékhez mindig egyfokkal alacsonyabb harckocsizó szervezési egység állítandó be. Legkisebb megbonthatatlan egység a harckocsizó szakasz. Alkalmazni lehet támadásban, és védelemben.

Harcászati jellegzetessége: a) tüzerő, b) páncélzat, c) mozgékonyság.

a) Géppuskával élőcélok, csoportok ellen, löveg páncélgránáttal páncélozott célok, repeszgránáttal tüzgépek ellen.

b) Védelem nyújt a gyalogság könnyű fegyvereivel, tüzérségi gránátok és repülőbombák szilánkjaival szemben.

c) Terepsebessége 15—20 km/óra, árok áthidaló képessége 2—3 méter szélességben és 1—1½ mélységben, 40°-os emelkedőre képes felkapaszkodni, hóban és vízben is képes mozogni. Ezen adatok csak irányelveként szolgálhatnak alkalmazásnál, egyébként minden harckocsitípusnak meg vannak a sajátos tulajdonságai.

A gyalogság támogatására általában közepes és nehéz harckocsi típusokat szoktunk beállítani. Ezek alkalmasak ugyanis arra, hogy az ellenséges védőállást kellőképpen megközelítsék és leküzdjék. 30 tonnáig közepes, azonfelül nehéz harckocsinak nevezzük azokat a modern faltörő kosokat, melyek védettségüket és mozgékonyságukat kihasználva fegyvereikkel a legváltásosabb pillanatban is képesek segíteni a gyalogságot. Fegyverzetük általában egy löveg és 2—3 géppuska. Üzemi hatósugár alatt azt a távolságot értjük, melyet a harckocsi egyszerű üzemanyag feltöltéssel meg tud tenni. Ez kocsitípusonként változó, de általában a követelmény 100—150 km. A harckocsik egymás közt, valamint az együttműködő lövész kötelékkel az összeköttetést látás útján és rádióval biztosítják.

Feladataik általában:

menetek biztosítása,
élőerő, tüzfegyverek, harckocsik, motorizált lövegek megsemmisítése.

Támadásban

kétféle alkalmazást különböztetünk meg. *Gyengé védőállás* elleni támadásnál a harckocsik megelőzik a gyalogságot, de az közvetlenül

a harckocsik után tör be az ellenséges védőállásba. Kiepitett és megerősített védőállás elleni támadás esetében, vagy átszeldett terepen a gyalogság támadását követik a harckocsik s a betörés után együtt küzdik le a mélységben tagozott ellenálló fészkeket.

Bevetés előtt az együttműködést kell megbeszélni a gyalogos és a tüzér parancsnokkal. Ennek során a lövészegység parancsnoka *tájékoztatja* a harckocsi egység parancsnokát.

1. a lövészkötelék feladatáról, a támadási sávról, irányról, az elrendő célról és a támadás megindulásának idejéről,
2. a harckocsi egység feladatáról,
3. a támogató fegyverekről (repülő, tüzér, műszaki),
4. az együttműködő kötelékek közötti összeköttetésről.

A tüzérséggel való együttműködés lényegi része a támadás előtt játszódik le. Ekkor ugyanis a harckocsik a tüzérséggel, karöltve először az ellenség páncélelhárító fegyvereit semmisítik meg s csak aztán fekszenek rá a gyalogság előnyomulását akadályozó ellenséges fészkekre. Fordított a sorrend természetesen abban az esetben, ha a támadást a gyalogság kezdi.

Rögzíteni kell ezeken kívül még a harckocsik számára kijelölt *készenléti helyet* 10—15 km-re az arcvonal mögött, tehát az ellenséges tüzérség megfigyelt tűzörleten kívül, valamint a megindulási helyet, mely az ellenséges védőállás elülső szegélyétől 1—3 km-re, a páncéltörő fegyverek hatásos tűzén kívül esik.

Meg kell adni a harckocsi egység számára a *gyülekezési körletet*, mely a támadási cél területén fekszik, *közbeeső gyülekezési körletet* a támadás közbeni kötelékrendezés, valamint esetleges újabb feladatok megadása céljából és *tartalék gyülekezési körletet* nem várt akadályok esetére.

Megindulási és készenléti hely, valamint a gyülekezési területek biztosítására harckocsi egység parancsnoka egyes harckocsiknak tüzelőállást jelöl ki kb. 1200 m-es kilövési lehetőséggel. —

Összeköttetést a gyalogsággal megbeszélt jelek útján tart a harckocsi egység parancsnoka, ha azonban a gyalogság valamilyen okból lemarad, öntevékenyen hárítja el az akadályt a gyalogság útjából.

Védelemben:

Általában a következő feladatok megoldására alkalmazhatjuk a harckocsi egységeket:

1. Fontos vonalak és pontok tartása a gyalogság beérkezéséig,
2. mozgó tartalékként ellentámadást hajt végre a védelem mélységéből,
3. álló tüzfészeknek, ellenséges harckocsik és motorizált lövegek leküzdésére és
4. mozgó tüzfészekként az ellenség megtévesztése céljából saját tűzrendszerünk felől.

Ellentámadás végrehajtásánál támadó ellenséges szárnyakat vághatnak le és utánpótlási, valamint visszavonulási utakat zárhatnak el.

Tájékoztatás szempontjából nincs eltérés a támadásban való al-

kalmazással szemben, de nem szabad elfeledkezni arról, hogy a harc-kocsiegység parancsnokát az arcvonal mögötti részéről tájékoztassuk.

Nem elég azonban csak azt ismerni, hogyan segíti a harckocsi a gyalogságot, hanem azt is tudni kell, mit várnak a páncélosok a gyalogságtól, hogyan támogatja az őket harc közben? Annál könnyebb ugyanis a gyalogság harca és annál kisebb a vesztesége, minél több harckocsi jut el az ellenséges védőállások mélységébe. Ehhez viszont szükséges, hogy a gyalogság

1. az ellenséges páncéltörő fegyvereket a tüzéséggel együtt működve megsemmisítse, vagy legalább is lekösse,

2. a már ismert célokat megadja a harckocsik számára,

3. segítségére legyen a páncélosoknak az aknamezők felderítésében és átjárók készítésében és végül

4. mesterséges és természetes akadályok leküzdésében, mozgás-képtelenné vált harckocsik elvontatásában működjenek közre.

A műszaki csapatok útfelderítésben, folyami átkelésekben, harckocsi akadályok elhárításában vesznek részt, s előkészítik a megindulási, valamint a készenléti helyet.

A tüzéségi támogatás az ellenséges védőállás mélységi övében már csak akkor lehet eredményes, ha olyan tüzéséget osztanak be a harckocsik támogatására, amely a páncélosokat mindenütt kísérni tudja. Erre a célra a gépesített tüzéség alkalmas.

II. Gyakorlati rész:

Az elméleti részben leírt harckocsi jellegzetességeket terepen kell tisztázni, tisztahelyettesek és legénység számára bemutatni. A bemutatón gyalogsági és harckocsizó tancsapat, első esetben csak rajkötélék hajtsa végre mozzanatonként a már előre megbeszélt gyakorlatot. Ezalatt oktatótiszték magyarázzák meg a részleteket a nézőknek. Első gyakorlatnak igen alkalmas például, ha azt mutatjuk be, hogyan készítének átjárót az akadályokon a harckocsik. Ki kell itt domborítani, hogy a gyalogság közreműködése nélkül ez szinte lehetetlen. A gyakorló raj tüztámogatást nyújt a harckocsiknak s amint az akadályt közös erővel elhárították, azonnal támadásba lendülnek a harckocsikkal együtt. Célszerű, ha a gyakorlat közben a harckocsik meghatározott célokra éles lőszerrel tüzelnek.

Második gyakorlatként a harckocsikezelőket a gyalogsági állásokon való áthaladásra, míg a gyalogságot a harckocsik után való mozgásra kell besulykolni. Ezen a gyakorlaton már nagyobb kötelékeket alkalmazzunk, s állítsunk be jelzőket is. A gyakorlaton résztvevő lövészszázad és harckocsi szakasz a megindulási helyzetet harcserűfen vegye fel.

Be kell mutatni a gyalogságnak, hogy a helyesen elkészített lövészutak a kemény talajig vannak leásva s ez esetben nem kell beomlástól tartani. A harckocsik első esetben a saját oldalról haladnak át a gyalogsági állásokon, mely után a gyalogság lendületesen felzárkózik a harckocsikra.

Visszafelé jövet a harckocsik ellenségként szerepelnek, a gyalog-

ság ilyen esetben páncélromboló fegyverekkel először a harckocsik leküzdését, azután pedig a kísérő ellenséges gyalogság megsemmisítését gyakorolja.

Mindkét áthaladásnál ki kell oktatni a gyalogságot, hogy fegyvereit és lőszerét a lövészárkok és lövészkút legmélyebb pontjára kell helyezni, nehogy azok megrongálódjanak.

Külön foglalkozáson kell oktatni a legénységnek és tiszthelyetteseknek a harckocsin való szállítás, valamint az ellenséges harckocsikra való fel és legrás fogásait. Előfordul harcközben, hogy a megrendült ellenséget harckocsikkal kell üldözni s visszavonulási útját elvágni. Ilyen esetekre való tekintettel gyakorolni kell a szállítás közben való tüzelést géppisztolyból, kézigranátdobást és az ellenséges védőállások gyors megszállását.

Tisztekkel külön kell foglalkozni ezeken felül. Alkalmazó megbeszéléseken sulykoltatni kell:

1. A lövészegység parancsnokának elhatározását a harckocsi-egységek alkalmazására,
2. a lövészegység parancsnokának parancsát a harckocsik számára együttműködés szempontjából,
3. együttműködés megszervezését a gyalogság, harckocsizók, tüzéség és egyéb fegyvernemek között,
4. összeköttetés megszervezését a lövész és harckocsi-egységek között és
5. harckocsi-egységek új feladatra való bevetését harc közben.

Az alkalmazó megbeszélések először terepasztalon, majd később ismeretlen terepen bonyolítandók le.

Székely Tibor

A gyalogos harckiképzésének legfontosabb elemeiről.

(Megjelent az Orosz Katonai Szemle 1946. évi 2. számában.)

M. Golovincsin vezérőrnagy alább ismertetett cikkében bírálja „A gyalogos harckiképzésének legfontosabb elemei“ tárgy körben Fedoszejev ezredes által lefektetett elveket.

A cikk írójának egyetért ama véleményével, hogy mily céltudatossággal kell a gyalogos harcost kiképezni és pedig a legkevesebb energiapazarlással. Vannak azonban kérdések, melyeket nem bírál el helyesen. Néhány ezek közül a mi szempontunkból különösen fontos és ezekre bátorokunk néhány megjegyzést tenni.

A gyalogos harckiképzés legfőbb elemét jellemezve rámutatott azokra a nehézségekre, melyekkel a gyalogosnak meg kell küzdeni, a szerző viszont elhallgatja azokat a nehézségeket, amelyekkel a páncéltörőknek, géppuskásoknak, aknavetőknak kell megküzdeni. Nem mutat rá oly gyalogosok munkájára sem, kiknek mint tüzér